

PARTNERRAAD

ZUIDWEST

ADVIES
PARTNERRAAD
ZUIDWEST

Thema: Armoede

PARTNERRAAD.NL

INLEIDING

Armoede is een dagelijks terugkerend thema voor veel inwoners van Morgenstond, Moerwijk, Bouwlust en Vrederust, samen Den Haag Zuidwest. Zij zien armoede om zich heen en hebben er vaak zelf mee te maken. Terwijl voor veel mensen elders stappen worden gezet, in welvaart, persoonlijke vrijheid of simpelweg in het kunnen maken van keuzes, ervaren veel inwoners van Zuidwest deze vooruitgang nog onvoldoende.

Uit cijfers blijkt dat inwoners van Den Haag Zuidwest, in vergelijking met andere delen van de stad, nog steeds vaker te maken hebben met armoede en achterstanden. Naast financiële problemen speelt ook angst een belangrijke rol. Deze is onder meer versterkt door de toeslagenschandalen, waardoor het vertrouwen in de overheid sterk is afgenomen. In Zuidwest ligt dit vertrouwen aantoonbaar lager dan in andere wijken van Den Haag en daarbuiten.

Dit advies, opgesteld door leden van de Partnerraad die wonen en/of werken in Den Haag Zuidwest, bevat concrete voorstellen om armoede tegen te gaan, de hulpverlening te verbeteren, angst weg te nemen en gezamenlijk te werken aan een mooier Zuidwest.

Voor de totstandkoming van dit advies heeft de Partnerraad gesprekken gevoerd met een aantal ambtenaren, organisaties, een fonds en bewoners. Daarnaast is gesproken met de Alliantie Werk en Economie van het Nationaal Programma Zuidwest om informatie op te halen. Deze gesprekken hebben geleid tot een advies dat is opgebouwd rond de volgende thema's: jongeren, ondersteuning, vroegsignalering, schulden, het systeem en netwerkactoren.

Zoals reglementair is vastgesteld, wordt het advies aangeboden aan de Alliantieraad van het Nationaal Programma Zuidwest en aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Den Haag. In het kader van de gemeenteraadsverkiezingen en de lobby richting het Rijk wordt het advies daarnaast gedeeld met politieke partijen en met lobbyisten van de gemeente Den Haag.

JONGEREN

Jongeren en ook jongere kinderen zijn kwetsbaar. Zeker in een omgeving waarin veel kwetsbaren zich bevinden. Er wordt naar elkaar gekeken. Heb ik nog wel de juiste telefoon? De juiste fatbike? De mooiste kleren? Maar jongeren zijn ook weerbaar en wendbaar. Passen zich snel aan vernieuwingen en situaties aan. Met Schuldzero en het Jongerenpunt070, wordt specifiek ingezet op het aanpakken en voorkomen van schulden onder jongeren. Tegelijk zien we dat door invloeden van de markt, denk aan Klarna en korte termijn leningen, jongeren sneller in staat zijn om problematische schulden op te bouwen.

We stellen daarom de volgende concrete maatregelen voor:

1. Maak een Actieplan Schulden en Jongeren Zuidwest. Dit kan deels opgezet worden vanuit de SPUK gelden die zijn toegekend voor de komende jaren. Doel van dit actieplan is om politiek, bestuur en beleid te verbinden aan gebiedsgerichte maatregelen om extra in te zetten op het voorkomen van schulden onder jongeren in Zuidwest.
2. Zet een campagne op om het gebruik van Klarna en soortgelijke initiatieven tegen te gaan en in te dammen. Ook nu bekend is geworden dat zij vanaf november 2026 andere regels hanteren. Behandel schulden onder jongeren in de communicatie net zoals alcohol- en drugs. En zet alle mogelijke communicatiemiddelen in.
3. Maak de mogelijkheden van de Ooievaarspas breder bekend onder jongeren. Ook jongeren van 18-25 jaar hebben het recht, maar relatief weinig jongeren maken gebruik van deze voorziening.
4. Organiseer Jongerenambassadeurs op het thema schulden en zet hen zichtbaar in Zuidwest in. Dat kan samenvallen met andere ontwikkelingen rond jongerenparticipatie die momenteel gaande zijn binnen het Nationaal Programma Zuidwest.
5. Zet workshops op voor ouders over wat er zich afspeelt online en op snapchat en dergelijke. Omdat ouders niet altijd zicht hebben op de schaamte die erbij komt kijken, terwijl er geen houden meer aan is. Ouderbetrokkenheid is daarom heel belangrijk in het vergroten van online veiligheid van jongeren.

ONDERSTEUNING

Er bestaan al diverse mogelijkheden om inwoners te ondersteunen bij schulden en geldproblemen, zoals schuldhulpmaatjes, de Helpdesk Geldzaken en de gemeentelijke schuld-hulpverlening. Toch blijkt het voor inwoners via zoekmachines niet altijd eenvoudig om de juiste ondersteuning te vinden. De samenwerking met wijkpunten, zoals ontmoetingscentra, komt weliswaar op gang, maar biedt nog ruimte voor verbetering door intensievere en beter afgestemde samenwerking. Ook bij de uitvoering van regelingen, zoals de Ooievaarspas, liggen nog kansen om de toegankelijkheid en effectiviteit te vergroten.

Concreet:

6. Meer kennis en informatie over de doeleinden van de Ooievaarspas die niet meteen in de basiskennis van mensen zitten. En:
 - a. Maar 14 procent van de ZZP-ers en ondernemers die ervoor in aanmerking komen, maakt gebruik van de Ooievaarspas. Dat moet met een campagne beter kunnen, gericht op ondernemers in Zuidwest als pilot.
 - b. Panel met pashouders Ooievaarspas. Dit is eerder geprobeerd maar niet gelukt. Ook i.v.m. drempels die deelname met zich meebrengen. Toch is het leren van ervaringen van gebruikers en peer-to-peer advies een goede manier om de Ooievaarspas effectiever te maken.
 - c. Belang voor welzijn van bijv. cultuurparticipatie en andere participatie
7. Maak een Skillschool voor volwassenen. De Skillschool voor jongeren is een daverend succes binnen het huidige Nationaal Programma. Zet er ook één op voor volwassenen.
8. Maak een PEP filiaal in Den Haag Zuidwest voor vrijwilligers.
9. Er zijn 60 landelijke regelingen voor ondersteuning van mensen in geldproblemen en schulden. Maak deze integraal beter bekend. En zorg met schema's die begrijpelijk zijn ontwikkeld met inwoners samen, dat deze bruikbaar zijn om mensen de juiste weg te wijzen. Deze landelijke regelingen zouden ook door lokale loketten moeten worden aangeschreven voor inwoners van Den Haag.
10. Ondersteuning van ondernemers in het doorverwijzen van werknemers die mogelijkwijs in problematische schulden terechtkomen. En ondersteuning in signalering en hulp bieden. Denk aan een brochure. Ook ambtenaar aanstellen beschikbaar te laten zijn om vragen vanuit werkgevers te beantwoorden. Bijvoorbeeld bij het Ondernemersportaal maar dan rond werknemers en schuldenproblematiek.

VROEGSIGNALERING

Een van de meest preventieve instrumenten om schulden te voorkomen is het systeem van vroegsignalering. Schuldeisers van vaste lasten, zoals verhuurders, energie- en water-bedrijven en zorgverzekeraars, melden betalingsachterstanden bij de gemeente en benaderen daarnaast hun klanten. De gemeente heeft bovendien de wettelijke taak om deze inwoners actief te contacteren.

Het bereiken van mensen, zowel vóór als achter de voordeur, blijkt in de praktijk echter weerbarstig. De personele capaciteit bij gemeenten is daarbij niet noemenswaardig toegenomen. Divosa constateert dat extra financiële middelen kunnen bijdragen aan een effectievere uitvoering van vroegsignalering. Daarnaast beschikken belangrijke steunpilaren en netwerkpartners in de wijken over waardevolle informatie over de persoonlijke situatie van inwoners. Een directe en goed ingerichte koppeling met de vroegsignalering zou de effectiviteit van dit systeem aanzienlijk kunnen vergroten.

Concreet:

11. Experimenteer met 'mystery shoppers' die contact hebben met de klantenservice van de betrokken bedrijven. Kijk of zij de gesprekken effectief voeren.
12. Experimenteer met het lokaal uitbreiden van de cirkel van vroegsignalering. Laat netwerkpartners in de wijk ook in deze systematiek meedraaien. Bijvoorbeeld ontmoetingscentra.
13. Thuisbezoeken bij de vroegsignalering aanpassen op de leefwereld van Zuidwest. Dus niet alleen overdag en misschien ook niet meteen herkenbaar als 'van de gemeente' i.v.m. vertrouwen in de overheid. Zie resultaat energiearmoede project Behaaglijker Wonen. En maak een link met stichting Achter de Voordeur en bijvoorbeeld met de Buurtmoeders. Incl.:
 - a. Bij het ontwikkelen van de belrobot, oog hebben voor de culturele diversiteit en de wijze van benaderen van mensen in andere culturen.
14. Bij aanvragen paspoort of iets anders bij Burgerzaken, standaard de vraag stellen of de gemeente een telefoonnummer en mailadres mag registreren. Dit maakt het contact veel eenvoudiger.
15. De gemeente bepaalt de inzet van de frequentie van huisbezoeken. Er kan met gedurfd beleid ingezet worden op meer personele inzet op kwetsbare wijken als Zuidwest, zonder tekort te doen aan de verplichtingen van de gemeente richting andere gebieden.
16. Stop de stapeling van boetes en kosten bij incasso. Doe er alles aan om mensen te bereiken die een eerste boete niet betalen, ook in het kader van preventie/vroegsignalering. Leg reguliere contacten tussen incassobureaus en de gemeente, ook als dit de randen van de AVG opzoekt.

SCHULDEN

Schuldenproblematiek is hardnekkig en brengt hoge maatschappelijke kosten met zich mee. Zij raakt alle aspecten van het leefgeluk van inwoners. Wie met schulden kampt, is daar dagelijks en voortdurend mee bezig. Bovendien blijkt dat inwoners die eenmaal in de bewind voering terechtkomen, daar vaak moeilijk weer uitkomen, met ingrijpende gevolgen voor hun zelfredzaamheid en toekomstperspectief.

Het terugdringen van schuldenproblematiek is dan ook een belangrijke doelstelling van het college. In Den Haag Zuidwest hebben echter gemiddeld meer inwoners te maken met schulden, terwijl zij tegelijkertijd relatief moeilijker te bereiken zijn voor ondersteuning en hulpverlening.

Concreet stellen we daarom voor:

17. Bewindvoerders specifiek voor Zuidwest. Niet een anonieme bewindvoerder uit het oosten van het land. Experimenteer met de koppeling van postcodes in Zuidwest aan het toewijzingsbeleid van de rechtbank.
18. Er is geopperd hiermee te experimenteren bij de wijkrechtspraak. De Partnerraad ziet de mogelijkheden van de wijkrechtspraak. Bewind voering gaat echter verder dan dat. Wel kan er geëxperimenteerd worden met maatwerk voor inwoners uit Zuidwest bij de wijkrechtspraak.
19. Stop met het beboeten van dakloosheid. Uit medemenselijkheid, maar ook omdat de boetes op de mat vallen als iemand uiteindelijk een woning heeft. Met het gevolg dat iemand direct met een enorme achterstand opnieuw begint.
20. Start een campagne rondom storytelling over mensen met schulden. Het is namelijk heel vaak niet de eigen schuld van mensen dat ze in deze problemen komen. Van toeslagen-schandaal tot pure pech. De beeldvorming is belangrijk in de acceptatie van maatregelen die op korte termijn geld lijken te kosten, maar op langere termijn geld opleveren. Daarom een campagne ‘Het is niet je eigen schuld.’
21. Schuld buddy’s gericht op ondernemend worden. Bijvoorbeeld via de wijkbedrijven. Om zo uit de schulden te komen.

SYSTEEM EN NETWERKACTOREN

Er wordt fors door de gemeente en de betreffende allianties van het Nationaal Programma Zuidwest ingezet op samenwerking. Intern, met netwerkpartners en met de wijken. Toch liggen ook in deze samenwerking een aantal kansen, komt naar voren in de gesprekken.

22. Maak een routekaart/stroomschema waar professionals en ondernemers terecht kunnen met vragen en hulp bij schulden van mensen die zij tegenkomen. Welke loketten, personen, instanties. Update dit ieder jaar. En maak een tweede routekaart/stroomschema voor inwoners zelf en verspreid deze door heel Zuidwest.
23. Laat de medewerkers van Helpdesk Geldzaken nog meer de wijken in gaan. En, heel belangrijk, geef ze nog betere en uitgebreidere trainingen en handvaten hoe ze dat effectief kunnen doen. De spreekuren in ontmoetingscentra zijn ongelofelijk waardevol. Maar ook daarvoor geldt dat het vaak in een afgesloten kamertje of kantoortje is en mensen dus letterlijk een drempel over moeten om het gesprek aan te gaan. Zorg voor connectie met sleutelfiguren uit de wijk, netwerkpartners en mensen die de doelgroepen ook kennen. Flexibeler ter plekke, helpt de effectiviteit. (zie ook inzet Ombudsmannen R’dam, A’dam en de Metropoolregio Amsterdam)
24. Hef de (financiële) drempels voor de inzet van de dienstverleningsbus van de gemeente op als het gaat om het bestrijden van schuldproblematiek. Zo maakt het Stadsdeel er waarschijnlijk vaker gebruik van.
25. De urgente node fondsen zijn een manier om mensen te helpen met belangrijke kleine investeringen, maar mensen moeten door heel veel hoepels voor bijvoorbeeld een bril of een tandartsbezoek. Vooral de angst wegnemen over het terug betalen van de bijzondere bijstand. Goed informeren over de voorwaarden van het krijgen van gelden voor bijvoorbeeld een bril of tandartsbezoek
26. In andere steden zoals Rotterdam zijn goede voorbeelden van kleine initiatieven die mensen leren ondernemend te zijn, bijv. rond catering en schoonmaak, en waarbij ze in eerste instantie niet gekort worden op hun uitkering. Dat zou in Den Haag ook kunnen door ontschotting. Wijkbedrijven meer in investeren. Instapeconomie bestendigen en vasthouden. Veel klachten over uitbestede schoonmaakdiensten en aanbestedingen dus ondersteun ondernemers en stimuleer de gemeente om meer kleine lokale bedrijfjes in dienst te nemen, rond bijvoorbeeld schoonmaak. Wees ruimhartig in je ondersteuning naar ondernemers die in lokale arbeid investeren. Bijvoorbeeld door de Stip regeling op te rekken.
27. Kijk als gemeente veel meer holistisch naar mensen en hun problematiek (zie bijv. Utrecht).
 - a. Met bewoners van diverse achtergronden in gesprek gaan voor de digitalisering van formulieren en aanvragen. Samen proces inrichten en toetsen bijvoorbeeld.
28. We verzoeken de alliantieraad het thema ‘schuldnaanpak’ expliciet op te nemen in de DIN (Doelen Inspanningen Netwerk) en hier een cross-over van te maken.

29. Als er opdrachten volgen uit dit advies voor bijvoorbeeld onderzoeks- of organisatiebureaus, laat deze dan zoveel mogelijk uit de wijken zelf komen. Bijvoorbeeld ook opdrachten rond ontwikkelen, programmeren, marketing en armoede.

Blijf met mensen in gesprek. Niet alleen voor de verkiezingen. Maar op ieder moment. De gedeelde verantwoordelijkheid voor het tegengaan van schulden is een belangrijke taak. Een die we samen moeten oppakken.
We rekenen op u!

Bronnen: [Gemeentelijke vroegsignaleringsaanpak onder de loep 2025 | Divosa](#)

PARTNERRAAD
ZUIDWEST